

SZEXÁRUTILALOM

Végre megint egy fontos kormányrendelet. Öregasszonyokat spray-vel szembe fújnak. az utcán, a elvesszik bevásárló-szatyrukat, kamasz legénykékről húzzák le a köztérre borkabátjukat kamasz legénykéket, itt be-, amott föltörnek, itt el-, amott kirabolnak. Mégis egészen biztos, hogy a rendszámlást a szexáruval kell kezdeni, hiszen a szenny ár fejünkét már-már elborítja.

Csak hogy, hirtelen körkérdesre senki megmondani nem tudta, mi legyen az a „szexáru”. A Rákóczi téren sétálgató leányzó, a bártünderék? A pornó- és szexuáliságok közül melyik igen és melyik nem?

ABC-áruházunk előrelátó és sokat tapasztalt vezetője mindenestire bevettette a pénztár mellől a kis kosarat, amelyben eleddig az AIDS ellen leg hatásosabb óvó szer tartott. Nyitás előtt többször lelépve a távoloságot, kiszámította, hogy a boltból nyolcvanhét és fél méternyire áll egy fránya általános iskola... (szabó)

Privatizál a Patyolat

Hattyúk árverésen

Meglehetősen zavaros vizekre tévedt a Patyolat hóhéhr hattyúja, amikor a cég tizenhét vállalatának vezetői értelmezgetni kezdték az előprivatizációs törvényt, melynek hiánya — véleményüktől függetlenül — minden felvevőhelyre kiterjed.

Helyzetükben persze van sajátos is, mert ha a központi mosodák mellől eladják az üzlethelyiségeket, akkor azokat már másnap be lehet zárni, mivel a nagyrészt frekvencián helyen lévő üzletek új tulajdonosainak nem kell kötniük magukat a profilhoz. Még az is megeshet, hogy a gyanútlan háziasszony a következő héten már egy peep-show-ba lép be a férje ingével.

A Vagyongyűjtés — átérve a kényes szituációt —

hosszas megbeszéléseket folytatott a vállalatok vezetőivel, valamint a Textiltisztító Egyesület és az érintett szakszervezet illetékeseivel. A megszületett privatizációs rend szerint azokat az üzlethelyiségeket, melyeket a vállalatok eddig albérlébe adtak, a Vagyongyűjtés árverés útján értékesíti — tudtuk meg Both Jánostól, az Állami Vagyongyűjtés főtanácsosától. A visszamaradó hálózat azon része, amely elegendő a cégek

gazdaságok működéséhez, továbbra is felvevőhelyként működik majd, a fennmaradó részt pedig szintén eladják.

A Vagyongyűjtés minden vállalatra külön privatizációs programot dolgoznak ki, melyben elsődleges szempont, hogy a lakosság zavaralanul kapja meg a szolgáltatást. A kistelepek egyetlen fiókja például csak a legvégső esetben kerülhet kalapács alá.

Az országban hatvanhat gyorsított szálont is üzemeltetnek a vállalatok, ezeket vagyonértékelés után várhatóan április közepétől egyenként hirdetik meg, és bocsátják árverésre.

—m—

Az olvasó írja

Magyarosan

Levél a levélre. Sebők László, a határokon túli magyar helységnevszótár, a Magyar neve című kötet összeállítója az öt félig-meddig érintő, múlt vasárnap megjelent olvasói hozzászólásra válaszolt.

„A külföldi települések magyar névalakjának használata mellett érvel Szőke Péter. A probléma azonban nem új és nemcsak magyar vonatkozású, legfőképpen nem politikai. Az ENSZ földrajzi neveket foglalkoztat tanácskozásának 1972-es ajánlása szerint térképeken használjuk mindenhol a hivatalos (mai) neveket, az ettől eltérő névváltozatokat pedig tegyük zárójelbe. Az írott szö-

vegben véleményem szerint továbbra is nyugodtan alkalmazzuk a mindig is magyar névvel használt települések neveit (például: Bécs, Belgrád, Párizs), de ne vegyük elő nosztalgiaiából a már csaknem elfeledett magyaros névalakokat az általános bevett nevek helyett. Vilnius már nem Vilno, hiszen ma már nem Lengyelországhoz tartozik, miként Lvov sem. Mellesleg a Lvovi Magyarok Kulturális Szövetsége nevében sem Lemberg szerepel. Valamikor valóban mindent magyarítottunk, de nem attól lettünk magyarabbak és kulturáltabbak, hogy Sekszpir Vilmost és Bétoven Lajost irtunk és mondtunk.”

Úri módon

„A március 31-ei szám »Politikai kulisszatitkok« rovatában hírt adnak arról, hogy Aczél György ismételt kérések ellenére sem hajlandó az újságírók rendelkezésére bocsátani az elmúlt évtizedek alatt a különböző szerzők által neki dedikált könyvekben olvasható szerzői ajánlások szövegét. Bár ma nem divatos a Kádár-korszak vezető kultúrpolitikusának elismerő módon említése, meg kell állapítani, hogy Aczél roppant korrektül, a szó legjobb értelmében úri módon jár el a szövegekbe történő betekintés megtagadásában. Sokkal korrektebb, mint mindazok, akik annak idején hozsánáztak neki, ma pedig átkozzák. Egy politikus magatartását, egyébként bárkiét is, mindig az adott korból helyezve kell megítélni, mert csak akkor reális az értékelés. Egy József Attila-díjasnak sem lehet rossz néven venni azt, hogy díjazott művét dedikálta annak, akinek a kitüntetés köszönhető volt. Ha azonban az egykori dedikáló ma elhatárolja magát dedikáció címzettjétől, felmerül a kérdés: miért nem akkor határolta el magát például a díja visszautasításával? Hiszen

senkit sem kényszerítettek arra, hogy kitüntetett író, zeneszerző, költő vagy képzőművész legyen, illetve maradjon.”

Megértettük dr. Del Medico Imre leveléből, hogy ő megértett minket. Sőt, újabb szálon tovább is futtatta gondolatmenetünket: az általános emberi értékekről szól. Azokról, amelyek „nem halnak ki, csak bizonyos esetekben nem léteznek”.

Az idő malmai

Osztozunk Balogh Mihály gyulai olvasónk örömeiben, aki március végén 12 ezer forint előleget kapott a hadifogságban elszervezett ideje kárpótlásaként. Szavai jólesnek, de az érdemet el kell hártanunk. Úgyérő valóban érdeklődött a Kárpótlási Hivatalban, de nem hisszük, hogy mi intéztük el. Mint decemberben is mondták, érkezőli sorrend szerint veszik elő az aktákat, s úgy látszik, a tavalyi áprilisiakhoz most jutottak el.

Egy-két szóban

Figyelemre méltó Bajacszán Mihály (Elek) levele, de a taxisblokádtól megítéléséről vitatkozni — különösen a parlamenti döntés után — szerintünk már időszerűtlen. ★ Erődekes Holczer Márton (Szeged) új lottójáték ötlete. Sajnos, hozzá a társulás túl nagy falat nekünk. ★ Az Eduschoval szeretne üzleti kapcsolatot léptetni Székelyné Avarfy Sarolta művészalkai olvasónk. Levelét el-

juttatjuk a kft. ügyvezető igazgatójához. ★ Sok, nagyon sok a lapokban a reklám — panaszolja Szegedről dr. Veress Sándor —, egyeseknél az ötven százalékos is eléri. Számításra nem vonatkozhat, mert nálunk az újság egyötödét foglalkoztat a hirdetések. Jól gondolja, ezekből valóban bevételeink származnak, de ugyanakkor az olvasók is profitálnak belőlük.

Búcsúzik a Kicsi, a Nagy, az Artúr és az Indián

„Azt reméltem, halálíg játszom”

A Kicsi, a Nagy, az Artúr és az Indián az utolsó fellépésre készülnek. Ezután már csak múlt időben beszélhetünk a zenekarról, amelyik „hivatalosan” éppen 20 éve, 1971. április 6-án alakult meg. „Ezért kár sírni kedves...”, hiszen a Lokomotív GT így is, úgy is legendává vált már a hazai zenei életben (is). A Vasárnapi Hírek ebből az alkalomból kereste fel Presser Gábort.

— Egy zenekart a közös érzések, vagy egyfajta zenei egymásrautaltság tart össze — mondja Presser Gábor. — Az LGT-ben viszont mindegyikünk önállóan is megállta a helyét, mint zenész. Egy utolsó fellépésre elszánni magunkat, mégsem könnyű elhatározás. De megjátszani azt, hogy mi életben vagyunk, ez szerintem sokkal kevésbé tisztességes. Ennek természetesen nem kell meghatódott ömlengéshez vezetnie, de azért hűlyeség lenne álszerűnek lenni.

— Ez a búcsú esetleg összefüggésben van azzal, hogy az utolsó LGT-lemezek nem volt túl sikeres a fogadtatása?

— Közvetve mindenképpen. Az utolsó lemezeinket a hangfelvételgyár a szó szoros értelmében letagadta. „Elfelejtette” például megjelentetni a kazettát. Ugyanakkor volt egy kis politikai botrányunk is. Már a felvételek előtt át kellett írni az Ejszakai vonatkozású szövegét, amely így szólt: „Köszönöm, a rakétát, sok szeretettel gondolok rád”. Mi ezt

egy dilis, vicces szövegnek szántuk, de nem ették meg. A Szívbaft hozd rám című dal már kész felvételét is újra kellett írnom, hasonló okokból. Lehetett érezni, hogy kezd eleget lenni belőlünk mindenkinek. Ez idő tájt pedig érződött már a hazai zenei életben egy új tendencia; a közlés minden területen való szándékos mocsár alá nyomása. Úgy gondoltuk, hogy ezen a piacon nekünk nincs helyünk. Sajnos, olyan anyagot is írtunk, ami nem talált el a közönséghez.

— Mikor és hol vár ránk utoljára a rock and roll-bandá?

— A zenekar csak április közepe körül fog találkozni, így konkrét dologot alig tudok még mondani. Ősz előtt biztosan nem lépünk fel. Azt viszont ígérhetem, hogy szegény Barta Tomin kívül, aki valaha is játszott az LGT-ben, mindenkit megkeresek. Az is valószínű, hogy részben a koncertről, részben a régi dolgokról, dokumentumokból filmet is szeretnénk forgatni. Erre a

(Lényó László felvétele)

feladatra pedig életünk legfontosabb filmrendezőjét, Sándor Pált szeretnénk felkérni.

— Nemcsak az LGT vonult el az utóbbi években a közönség szeme elől, de Presser Gábor is.

— Tudatosan akartam eljőni a közönség elől, és most a véletlen hozta úgy, hogy összejött egy-két nyilvános fellépés. Hiányzott már egy kicsit az örömmel. Az viszont, hogy eltűntem, nem jelenti azt, hogy nem is dolgozom. Sztevanovity Dusánnal csináltunk egy zenei kiadványt, a LocoMusiCot. Kedden fejezzük be a legújabb Zorán-lemezt, a Gerendás Pé-

ter-produkció is elkészült. Szeretnénk kiadni egy új Amadinda-lemezt, és Lacit pedig kedvenc számait szeretnénk lemezre venni az LGT-repertoárból. Hogy az LGT-műhelyhez hű, igényes szintet a zeneműkiadásban is tartani tudjuk, reklámfilmeket csinálunk. A múlt hetekben éppen Tel-Avivban forgattunk. Egyébként pedig filmzenét írok, magyar és amerikai felkérésre. Az LGT hivatalos születésnapján ünnepeljük a Víg-színházban A padlás 150. bemutatóját is.

Pete Tóth Csilla

Tanuljon az utókor...

Tanácsaik tanácsai

Az Államigazgatási Vezetőképző Intézet a ma és a közeli jövő számára tanulságként, oktatótevékenységében felhasználási szándékkal, az utókor számára pedig történelmi hiteles dokumentációként összegyűjteni és megőrizni kívánja az 1950-ben alakult tanácsoknál dolgozók, tanácsadók, tisztségviselők — bármilyen időszakból szóló — emlékeit, véleményét, élményeit.

Januárban fejezte be az intézet a polgármesterek ötnapos tanfolyami alapképzését, melyen a megválasztott polgármesterek 96 százaléka vett részt. Márciusban a jegyzők vesznek részt hasonló képzésben. A polgármesterei tanfolyamokon merült fel az a gondolat, hogy jó lenne összegyűjteni a lezáró tanácsrendszert 40 évének emlékeit, melyek a múlt és a jövő történelmi kutatásának szolgálják, a levéltári hivatalos dokumentumok mellett.

Várják a visszaemlékezéseket, emlékeztetéseket, ügyeket, eseteket és a tapasztalatokat alapján javaslátokat is. Szívesen fogadják a dokumentumokat, melyeket — kérésre — visszaküldenek. Köszönettel fogadják minden névvel, címmel ellátott emlékeztetést, de azokat is megőrzik, melyek név nélkül érkeznek. Az intézet kéri jelezni, hogy a beküldött írásnak a közléséhez hozzájárul-e vagy kizárólag a dokumentálás szánta. Tudni kívánják azt is, hogy mely újságban megjelent felhívásra írt meg a visszaemlékeztetés.

Levélcím: Államigazgatási Vezetőképző Intézet Budapest, Pf. 91. 1525.

A szemtanúnak hiszek

Levélsata Horthy hadihajója körül

A Vasárnapi Hírek március 10-i számában megjelent „Horthy halott hajója” című írásra számos levél érkezett. Tanúságuk szerint: sokakat érdeklő és sokak érzékenységét megsebző témában hagyatkozott a szerző, Egon Erwin Kisch helyszíni tudósítására.

A MAGYAR TENGHERÉSZEK Egyesületének legöregebb tagja, Dávidházy András tengerészkapitány, egy paksméta dokumentumot is mellékel levelehez, cáfolandó a Kisch által leírtakat. E dokumentumok egyike Csonkaréti Károlyról tesz említést, aki a Hadtörténelmi Közlöny 1985/1. számában publikált tanulmányát az osztrák-magyar haditengerészet történetéről.

Dr. Csonkaréti Károly újságíró-hadtörténész, úgy is mondhatnám, hogy hajóhadtörténész, hiszen ebben a tárgykörben őt, korábban a témája miatt elutasított könyve vár kiadásra. Írásom őt is felháborította, de még nem postázta levelét, amikor felkerestem.

— Mi az, ami igaz Egon Erwin Kisch tudósításában?

— Semmi.

Csonkaréti Károly nem tartozik a mocskolódó levélírók közé (amilyen például Bot Pál, székesfehérvári, Nagyszebeni utca 117. szám alatti lakos, aki szerint „piszok hazaáruló”, „aljas moszkovita bértollnok” vagyk), nem is naiv (amilyen például az egri Pilák István, aki úgy véli, hogy amennyiben Horthy „felelős lett volna a matrózok haláláért, biztos, hogy nem maradhatott volna tengerésztiszt”); de az ellentengernagy „bűnös-

ségét” illetően a legkevésbé sem ért egyet velem (mint teszi azt a budapesti Tóth Sándor, aki szerint azonban Horthynak, „aki mégis csak Magyarország kormányzója volt, meg kell bocsátani”).

IMPONÁLÓAN SOKAT tud dr. Csonkaréti Károly mind a négy csatahajóról, amelyek közül a vezérhajó Viribus Unitis és a Prinz Eugen 1918. június 8-án, a Tegetthoff és a Szent István pedig június 9-én futott ki a polai kikötőből az Adriára. Azt is tudni véli, hogy a Horthy-ellentengernagy a kísérő hajókkal tervezett támadást, mégpedig abból a célból, hogy az osztrák-magyar flotta nagyobb, de csatahajókkal nem rendelkező olasz-angol-francia flotta cirkálóját az ő nagy tüzerejű négy dreadnoughtjának a közelébe csálja. És azért fordult meg, mert a csatahajóit hamarabb felfedezték a kelténél. Valamivel előbb, minthogy a Szent Istvánt találat érte.

— Úgy történt — meséli Csonkaréti —, hogy Luigi Rizzo korvettkapitány, egy kicsiny MAS 15-ös parancsnoka, aknakerakásra alkalmas helyeket keresve, a dalmát partoknál fűrkészte a szállítóhajók útvonalát, s június 10-én hajnalban véletlenül bukkant rá a két

ellenséges csatahajóra. Elöl haladt a Szent István, ő azt célozta meg, s el is találta. A másik MAS torpedói elvették a Tegetthoffot.

Maxon Róbert sorhajóhadnagyot említi, aki válogatott harminc emberével hiába próbálta megmenteni a flotta büszkeségét; valamennyien odavesztek. Összesen nyolcvankilenc emberéletet követelt — tehát nem százat, amint azt Kisch írja — a Szent István pusztulása. Erről a hajóról is mindent tud: ez volt a legnagyobb hadihajó, amely magyar gyárban, a Fiume melletti Bergudiban épült; 600 millió 600 ezer koronát költöttek rá — lám, Kisch ebben is tévedett, ő csak félmilliárd koronára becsülte a költségeket —, természetes tehát, hogy ezt a mintegy 10 millió amerikai dollárt érő, első bevetésére készülő csatahajót meg akarták menteni.

NEM IGAZ viszont dr. Csonkaréti Károly szerint, hogy a legénység ellentengernagy parancsra nem hagyhatta el időben a fedélzetet.

— Horthy, azaz a Viribus Unitis ott sem volt — állítja.

— Kisch szerint elhajózott mellette.

— Lehetetlen. Mérésekre volt onnan, nem érhetett oda.

És ezért a magam részéről továbbra is — és a többi kérdésben is — jobban hiszek Kischnek, mint a szakértőknek. Az újságíró ugyanis szemtanú volt. Aki, meglehet, nem szerezte Horthyt, de — velem együtt — még kevésbé szerette a háborút, amelyben „hajózni szükséges, élni nem”.

Aczél Gábor